

KAMU YÖNETİMİNİ YENİDEN YAPILANDIRMA ÇALIŞMALARI KAPSAMINDA KÖY HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN KALDIRILMASI

Sabrina KAYIKÇI*

Bilindiği gibi kamu yönetiminin yeniden yapılanma ihtiyacı içinde olduğu düşüncesi, planlı kalkınma döneminden beri zaman zaman gündeme getirilmektedir. Fakat özellikle 1980 sonrası Türkiye'de ekonomi politikalarında gerçekleşen değişim sonucu serbest piyasa ekonomisine geçiş ile birlikte bireyci, pazar yönelimli, rekabeti esas alan bu ekonomi politikasının yönetim politikalarına da yansıdığı görülmektedir. Artık refah devleti geride kalmıştır, yeni devletin adı minimal ve düzenleyici devlettir. Kamu yönetimi anlayışı değiştirilmiş, kamu yönetiminin işletme yönetiminden farklı olmadığı ve onun da işletme yönetiminde olduğu gibi kâr/zarar mantığı ile işlemesi gerektiği ileri sürülmüştür. Özellikle 1990'lı yıllardan bu yana bir yandan Kamu İktisadi Kuruluşları özelleştirilerek diğer yandan devletin bir kısım yetkileri düzenleyici ve denetleyici kurullara devredilerek devlet mümkün olduğunca küçültülmüştür. Devletin minimal olması yeterli görülerek ona, düzenleyici bir rol verilmiş ve bu rol çıkarılan yeni yasalarla somut hale getirilmiştir.

Böyle bir bakış açısı ile hazırlanarak Türkiye gündemine Nisan 2003'te giren Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarı Taslağı da, merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında görev, yetki ve sorumluluk paylaşımını yerel lehine düzenleyerek, merkezi yönetimin görev ve yetkilerini kısıtlamayı amaç edinmiştir. Bu yazıda ele alınan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün (KHGM) kaldırılması yönündeki ilk yasal düzenleme önerisi de sözü edilen Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı ile yapılmıştır. 5227 sayılı Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun¹ (KYTK) Cumhurbaşkanı tarafından veto edildiği için Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün kaldırılması bu tarihte mümkün olmamış ve yasama organı KHGM'nün kaldırılmasını ayrı bir kanunla gerçekleştirmiştir.

* Arş. Gör., Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim

1 5227 sayılı Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun, Kabul Tarihi: 15.07.2004, <http://www.tbmm.gov.tr>, Erişim: 20.08.2004.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de kırsal alan yönetimi açısından kurulduğu 1984 yılından bu yana önemli bir işlev gören KHGM'nün kamu yönetiminde yeniden yapılanma çalışmaları² kapsamında kaldırılmasını, ileri sürülen gerekçeleri ve rol oynayan aktörleri ile birlikte ele almak ve böylelikle bu kurumun kaldırılmasının ortaya çıkarabileceği sonuçlara dikkat çekmektir.

1. KHGM'nün Yapısı, Görevleri ve Önemi

Yol Su Elektrik Genel Müdürlüğü (YSE), Toprak Muhafaza ve Zirai Sulama İşleri Umum Müdürlüğü (TOPRAKSU) ve Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüklerinin birleştirilmesi ile 1984 yılında kurulan KHGM, kaldırıldığı tarihte, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nın kırsal kesime hizmet götüren bir bağlı kuruluşu³ idi. Merkez ve taşra teşkilatı olarak örgütlenen KHGM'nün taşra teşkilatı; hizmetlerin planlı bir şekilde yürütülmesini sağlamak için bölge müdürlükleri, bölgelere bağlı il müdürlükleri ile değişik görev alanları bulunan müdürlüklerden oluşmuştur.

KHGM kuruluş kanunu⁴ ile köyler ve bağlı yerleşim birimlerinin köy yolu ağını tespit ederek, bu yollarla köy içi yollarını yapmak, kalkınma planlarında yer verilen politikalar doğrultusunda toprak ve su kaynaklarının verimli kullanılmasını sağlamak, baraj, havalanı ve fabrika yapımı nedeniyle gerçekleştirilen kamulaştırmalar sonrası yerlerinden olan nüfusu iskân etmek ve bulunduğu yerde geliştirilmesi mümkün olmayan orman içi köyleri, mahalle, kom, mezra gibi dağınık yerleşme yerlerini yeni bir yerleşme yerinde toplamak, köy ve bağlı yerleşim birimlerinin yol, su ve kanalizasyon tesislerini yapmak, köylerin imar planlarını hazırlamak, tarım topraklarının amacına uygun kullanımını

- 2 Kamu yönetimini yeniden yapılandırma çalışmaları kapsamında son dönemde hazırlanan ve çoğu yasalaşan 21 kanun tasarısı bulunmaktadır. Bunlar; Belediye Kanunu Tasarısı, Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı, İl Özel İdareleri Kanunu Tasarısı, Büyükşehir Belediye Kanunu Tasarısı, Mahalli İdare Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısı, Düzenleyici Denetleyici Kurumlar Hakkında Kanun Tasarısı, Türkiye İstatistik Kanunu Tasarısı, Sayıştay Kanunu Tasarısı Taslağı, Dernekler Kanunu Tasarısı, Vakıflar Kanunu Tasarısı, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı, Arsa Ofisi Kanunu ve Toplu Konut Kanununda Değişiklik Yapılması İle Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün Kaldırılması Hakkında Kanun Tasarısı, Bazı Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sağlık Birimlerinin Sağlık Bakanlığına Devredilmesine Dair Kanun Tasarısı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı, Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı, Gelir İdaresi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Bankacılık Kanunu Tasarısı, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Tasarısıdır. Bkz. <http://www.basbakanlik.gov.tr>, Erişim: 03.04.2006.
- 3 3046 sayılı yasaya göre, "bakanlığın hizmet ve görev alanına giren ana hizmetleri yürütmek üzere, bakanlığa bağlı olarak özel kanunla kurulan, genel bütçe içinde ayrı bütçeli veya katma bütçeli veya özel bütçeli kuruluşlar" bağlı kuruluş olarak tanımlanmaktadır. Şeref Gözübüyük-Turgut Tan, *İdare Hukuku*, Cilt 1, Turhan Kitabevi Yay., Ankara, 1998, s.160.
- 4 3202 sayılı *Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun*, R.G.: 22.5.1985, R.G. Sayı: 18761.

sağlamak ile görevlendirilmiştir.⁵ Görüldüğü gibi KHGM, kurulduğu 1984 yılından bu yana, kırsal alanlara yönelik olarak, ulaştırma, toprak ve su kaynaklarını geliştirme, içme suyu ve iskân sağlama konularında hizmet vermiştir.

KHGM bu kadar geniş kapsamlı bir görev alanına sahip olması yanı sıra hizmet ettiği birim sayısının çokluğu açısından da önem kazanmaktadır. Bilindiği gibi, Türkiye'de 2000 yılı genel nüfus sayımı sonuçlarına göre toplam nüfusun %35.1'i köylerde yaşamaktadır. Türkiye'nin toplam nüfusu 67803927, şehirlerin (il ve ilçe merkezleri) nüfusu 44006274 ve köylerin nüfusu ise 23797653'tür. 2002 yılı itibarıyla, 36527 köy ve 42098 bağlı birim olmak üzere toplam 81841 kırsal yerleşim birimi bulunmaktadır.⁶

Bu rakamlar da göstermektedir ki KHGM hem hizmet götürdüğü alanda yaşayan nüfus hem de istihdam sağladığı 6027 adet memur ve 44918 adet işçi⁷ olmak üzere toplam 50945 adet personel açısından önemli bir kurumdur. Fakat 2005 yılında 5286 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün Kaldırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun⁸ ile görev, personel, araç gereçlerinin bir kısmı Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'na, bir kısmı, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'na ve il özel idarelerine devredilerek KHGM kaldırılmıştır.

2. KHGM'nün Kaldırılması İçin İleri Sürülen Gerekçeler ve KHGM'nün Kaldırılma Süreci

KHGM'nün kaldırılma gerekçeleri, 5286 sayılı kanunun genel gerekçesinden⁹ anlaşıldığı üzere iki kategoride ele alınabilir. Bu gerekçede, genel olarak varolan kamu yönetiminin işlevsizliğinden ve özel olarak da KHGM'nün yetersizliğinden bahsedilmektedir.

Kamu yönetiminde yeniden yapılanma gereksiniminin nedeni olarak ileri sürüldüğü gibi KHGM'nün kaldırılması genel gerekçesinin de aynı talep üzerinden yürütüldüğü görülmektedir: "hizmetlerin yerel düzeyde yerine getirilmesi." Bu amacı gerçekleştirmek üzere ileri sürülen genel savlar ise şunlardır:

- Kamu yönetimi aşırı merkeziyetçidir, bu nedenle kaynakları israf etmekte, bunun yanı sıra iyi hizmet de verememektedir.
- Kamu kurumları arasında koordinasyonsuzluk vardır ve bu koordinasyon yokluğu hizmetlerin yerine getirilmesinde tekrarlara neden olmaktadır.

Genel olarak kamu yönetimine yönelik olarak ileri sürülen bu savlar, genel gerekçeye göre, KHGM için de geçerlidir. Özel olarak KHGM için ileri sürülen savlar ise şöyledir:

- KHGM'nün makineleri ve personeli atıldır.

5 <http://www.khgm.gov.tr>, Erişim: 01.12.2005.

6 *Avrupa Birliği'ne Üyelik Yolunda Türkiye Kırsal Kalkınma Politikası Raporu*, s. 6, Ankara, 2003, <http://www.tarim.gov.tr>, Erişim: 10.03.2004.

7 KHGM'nün personel durumu için bkz. Ek 1.

8 *5286 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün Kaldırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun*, R.G.: 28.01.2005, R.G. Sayı: 25710.

9 *5286 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün Kaldırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un Genel Gerekçesi*, <http://www.tbmm.gov.tr>, Erişim: 03.04.2006.

- KHGM'nün yürüttüğü görevler, mahalli müşterek ihtiyaçlara ilişkindir, bu nedenle yerinde planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Mahalli müşterek hizmetlerin merkezi idare tarafından yürütülmesi bu hizmetlerin daha yüksek maliyetle yerine getirilmesine yol açmaktadır.

Bu gerekçelerle kaldırılmak istenen KHGM'nün kaldırılmasına yönelik ilk girişim, daha önce de bahsedildiği gibi 5227 sayılı KYTK ile olmuştur. KYTK'nun 49. maddesi ve geçici 2. maddesi, KHGM'nün kaldırılması ile ilgilidir. KYTK'nun 49. maddesi ile "09.05.1985 tarihli ve 3202 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunla Kurulan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü kaldırılmıştır" şeklinde bir düzenleme yapılmıştır. Yine KYTK'nun geçici 2. maddesi ile;

"kaldırılan KHGM'nün görev ve yetkileri; araç, gereç, her türlü taşınır ve taşınmaz malları, bunlara ait ödeneklerle birlikte İstanbul dışında il özel idarelerine; İstanbul ilinde ise bu hizmetleri il hudutları dahilinde yapmak üzere İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne devredilmiştir. KHGM merkez teşkilatı, ulusal veya bölgesel düzeyde faaliyet gösteren araştırma enstitüleri ile Tarımsal Hidroloji Araştırma ve eğitim merkezi müdürlüğünün kadro ve pozisyonları ile birlikte personeli ve araç, gereç, taşınır malları ile hizmet binaları ve diğer taşınmaz malları ve bunlara ait ödenekler Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'na; İstanbul dışındaki taşra teşkilatı personeli buldukları illerdeki il özel idarelerine, İstanbul'da ise İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı'na kadro ve pozisyonları ile birlikte devredilmiş ve bunlar da başkaca bir işleme gerek kalmaksızın bu kadro ve pozisyonlara atanmış sayılır" ifadelerine yer verilerek kırsal alana yönelik hizmetlerin il özel idarelerine devri yapılmaya çalışılmıştır.

Bu girişim, KYTK'nun Cumhurbaşkanı tarafından veto edilmesi ile geçici bir süreliğine duraklamış fakat Ocak 2005'te çıkarılan 5286 sayılı yasa ile KHGM kaldırılmıştır. 5286 sayılı yasanın 6. maddesi ile daha önce KHGM tarafından yerine getirilen hizmetler, geçici 1. maddesi ile de KHGM'nün taşra teşkilatının kadro ve pozisyonları, personeli, tüm varlıkları, araç, gereç ve taşınırları İstanbul ve Kocaeli illerinde büyükşehir belediyelerine, diğer illerde ise il özel idarelerine devredilmiştir. Merkez teşkilatının kadro ve pozisyonları, personeli, tüm varlıkları, araç, gereç ve taşınırları Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'na devredilmiştir.

Görüldüğü gibi, bu düzenleme ile kırsal alana şimdiye kadar merkezi yönetim tarafından götürülen hizmetler il özel idarelerine devredilerek bu hizmetlerin görülmesi yerleştirilmiştir. Böylelikle kırsal alana yönelik söz konusu hizmetler, birer kamu hizmeti olarak merkezi yönetimin görüş alanından çıkartılmıştır. Bu durum, yerel yönetimlerin bütçelerinin eşit olmaması nedeniyle hizmetlerin sunumunda eşitsizliğe neden olabilecektir. Oysa KHGM, merkezi yönetimin bağlı kuruluşu olarak Türkiye'deki bütün kırsal alanlara (81841 kırsal yerleşim birimine) eşit uzaklıktadır ve belli bir program dahilinde bu alanların tümüne birden ihtiyaçlar doğrultusunda ve eşit hizmet götürmenin bir aracı olabilecektir. KHGM'nün hizmet sunmada yetersiz kaldığı ileri sürülüyorsa bu durumda bu kurumu kaldırmak yerine ikinci bir yol daha vardır ki o da kurumu bu kadar geniş

bir faaliyet alanına yeterli hizmet verebilecek şekilde yeniden yapılandırmak, personel ve araç yetersizliklerini gidermektir. Fakat kaldırılma yolunun tercih edilmesi, merkezi yönetimin faaliyet alanının daraltılarak küçültülmesinin amaçlandığının bir göstergesidir denilebilir.

Bu yeni düzenleme ile hizmetin yerelleştirilmesinin yanı sıra fiyatlandırılmasının önünün açıldığı da söylenebilir. 5286 sayılı yasanın 4. maddesi ile 3202 sayılı Kanunun 41. maddesi değiştirilerek, bu hizmetlere ilişkin olarak kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden gelecek taleplerin "karşılığı ödenmek şartıyla" ilgili kurum veya kuruluş tarafından yerine getirileceği ifade edilmiştir. Dolayısıyla artık bu hizmetler, fiyatlandırılmıştır ve parası olan tarafından alınabilecektir.

Bir diğer konu, kaldırılan KHGM'nün faaliyet alanına giren ve 5286 sayılı yasa ile il özel idarelerine devredilen görevler içinde yer alan "tarım alanlarının amacına uygun kullanımını sağlamak" konusunda¹⁰ il özel idarelerinin ne kadar başarılı olabileceğidir. Yerel politikacıların "tarım alanlarının amacına uygun kullanılmaması" yönünde karşılaşılabilecekleri talepler karşısında alacakları tavır, kamu yararını gözetip gözetmeyecekleri, kendilerine verilen bu görevi yerine getirip getiremeyeceklerini ortaya koyacaktır.

Yine 5286 sayılı yasanın genel gerekçesi ile KHGM tarafından yerine getirilen görevlerin mahalli müşterek nitelikli olduğu ileri sürülmüştür. Fakat KHGM'nün çalışma sahasına giren toprak kullanımı, su kullanımı gibi hizmetlerin merkezi idarenin görüş alanından çıkarılması, 2003 yılında çıkarılan ve 442 sayılı Köy Kanunu'ndaki yabancılara köy topraklarının satışını önleyen hükmün kaldırılması ile birlikte düşünüldüğünde bu düzenlemenin, devletin varlık unsurlarından biri olan "toprak" unsurunun daha kolaylıkla satılmasının yolunu açabileceği ve toprağın sadece bir meta olarak görülmesine neden olacağı söylenebilir. Bu bakış açısı, genel gerekçede yer alan "hizmetlerin merkezi idare tarafından yürütülmesinin daha yüksek maliyetlere neden olduğu" şeklindeki tespit, konunun sadece maddi boyutu ile ele alındığını ve belki de geçmişte olduğu gibi gelecekte de üzerine savaşlar çıkabilecek olan toprak ve su kaynaklarının değerinin yeterince önemsenmediğini göstermektedir.

Burada şöyle bir soru sorulabilir: KHGM'nün kaldırılması sadece devletin küçültülmesinin bir sonucu mudur, yoksa bir yandan da amaç yeni düzene uygun yeni birimler oluşturabilmek için varolan sistemi dönüştürmek midir? Bu sorunun cevabı, ilerleyen günlerde yapılacak olası yeniden yapılandırma çalışmaları ile ortaya çıkabilecektir.

3. Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün Kaldırılmasında Rol Oynayan Başlıca Aktörler

KHGM'nün kaldırılması hakkındaki yasa gündeme geldiğinde Ziraat Mühendisleri Odası ve TMMOB gibi çeşitli mesleki örgütlenmeler tarafından bu kurumun kaldırılmaması yönünde açıklamalarda bulunulmuştur. Fakat KHGM'nün kaldırılması kararı

10 Tarım alanlarının amacına uygun kullanımı konusunda ayrıntılı bilgi için bkz. Murat Kayıkcı, *Türkiye'de Tarım Topraklarının Tarım Dışı Amaçlarla Kullanımı - Adapazarı Örneği*, Sosyal Araştırmalar Vakfı Yay., İstanbul, 2005.

çok daha önce verilmiş ve nihayet 2005 yılında uygulamaya geçirilmiştir. Bu konudaki karar, Uluslararası Para Fonu (IMF) ile yapılan onyedinci standby düzenlemesi kapsamındaki 20.11.2001 tarihli 10. gözden geçirmeye ilişkin niyet mektubunda¹¹ Ek G'de maliye politikası tedbirleri başlığı altında ifade edilmiştir. Burada KHGM'nün görev ve personelinin il özel idarelerine devredileceği konusu şu şekilde yer almıştır:

“İşletme ve bakım giderlerinin daha düşük maliyetle gerçekleştirilebilmesi için: görev ve kaynakların uygun olan alanlarda merkezden yerel yönetimlere kaydırılması süreci ivedilikle başlatılacaktır. Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün ve diğer merkezi devlet birim ve kurumlarının bölge idarelerinin işçileri, ekipmanı ve sorumlulukları zaman içinde il özel idarelerine kaydırılacaktır.”

IMF'ye verilen bu sözün kırsal kalkınmanın tekrar gündeme geldiği bu günlerde Avrupa Birliği (AB) ile ilişkiler açısından çelişkili olduğu düşünülebilir fakat AB'nin kısa vadeli ekonomik kriterler arasında IMF ve Dünya Bankası (DB) ile sürdürülen enflasyonla mücadele ve yapısal reform çalışmalarının devam ettirilmesine yer vermiş olması¹² KHGM'nün kaldırılmasına da destek verdiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, kaldırılan KHGM'nün yerine AB'ye uyumu daha kolay sağlayacak yeni yapıların da oluşturulmasının planlanması bu ulusüstü kurumların uyguladıkları politikalar arasında bir çelişki olmadığını göstermektedir.

Sonuç

Bu çalışmanın sonucu olarak, kaldırıldığı güne kadar 81841 kırsal yerleşim birimine hizmet götüren KHGM'nün hem devleti küçültme çalışmalarının hem de yeni düzene uygun yeni yapıların oluşturulması çabasının bir sonucu olarak kaldırıldığı söylenebilir. KHGM'nün, hizmet görme kapasitesinin geliştirilmesinden kaldırılması yönünde bir tercih yapılmıştır. KHGM kaldırılarak, kırsal alana yönelik hizmetler yerelleştirilmiş ve böylelikle bu hizmetler, merkezi yönetimin görüş alanından çıkarılmıştır. İl özel idarelerine devredilen bu görevler, söz konusu yerel yönetim birimlerinin mali güçleriyle orantılı olarak yerine getirilebileceğinden kırsal alanlar arası eşitsizliklerin çıkması olasılığı doğmuştur. Ayrıca, yerel siyasetçilerin çeşitli çıkar gruplarının taleplerine cevap verme kaygısıyla bazen kamu yararını göz ardı edebileceği de unutulmamalıdır.

Kamu yönetiminde yeniden yapılanma adı altında son 20 yıldır yapılan çalışmalar politika transferi şeklinde gerçekleşmektedir. Koşullu kredi alabilmek, borç ödemelerinin sürdürülebilirliğini sağlamak, AB'ye girmek gibi kaygılarla yapılan politika transferlerinin ne kadar Türkiye yönetim yapısına uyduğunu ve halka ne kadar getirisini olduğunu geçen zaman aşında göstermektedir. Fakat sonuç olarak bu ve buna benzer süreçleri yaşayan gelişmekte olan ülkelerin, önlerine koyulan hedeflere ulaşma arzusu ile ge-

11 20.11.2001 tarihli 10. Gözden Geçirmeye İlişkin Niyet Mektubu, <http://www.hazine.gov.tr>, Erişim:01.01.2006.

12 Birgül A. Güler, “AB ve Kamu Reformları”, s.7, <http://politics.ankara.edu.tr/~bguler/>, Erişim: 02.03.2006.

İşmiş ülkelerin önerdikleri politikalarla aslında “merdiveni ittıklarını”¹³ göremedikleri söylenebilir.

EK. Personel Durumu Genel Envanteri (23.02.2005 tarihi itibarıyla)¹⁴

ÜNİTE ADI	GİH PERS.	SHS PERS.	AVHS PERS.	YHS PERS.	İNŞ. MÜH.	MAK. MÜH.	ZİR. MÜH.	ELEKT. MÜH.	JEO. MÜH.	HAR. MÜH.	ÇEV. MÜH.	MİM.	DIĞ. TEK PERS.	TEK. PER. TOP.	MEM. GEN TOP.	KAD. İŞ. SAY.	GEN. TOP.	Sözl. Pers
MERKEZ.	303	11	8	17	46	28	98	3	16	12	6	10	54	273	612	716	1328	1
BÖLGE VE İL MÜD.	1.133	73	42	201	478	403	702	71	253	103	50	93	1255	3408	4.857	39951	44808	0
ARAŞ. ENST.	54	10	0	6	2	4	151	0	4	0	0	0	24	185	255	902	1157	0
PROJE MÜD.	7	0	0	0	1	2	13	0	1	2	0	0	2	21	28	247	275	0
EĞİTİM MERKEZİ MÜD.	8	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2	10	103	113	0
GENEL TOPLAM	1505	94	50	224	528	437	965	74	274	117	56	103	1335	3.889	5762	41919	47681	1

13 Bu ifade, Ha-Joon Chang'ın "Kicking Away the Ladder - Development Strategy in Historical Perspective" başlıklı kitabından esinlenerek kullanılmıştır. Kitabın orijinal İngilizce başlığı, Alman iktisatçısı List tarafından kullanılan bir ifadedir ve "zengin bir ülkenin zirveye ulaştığında diğerlerinin kendisinden sonra tırmanmasını engellemek için, oraya tırmanmasını sağlayan 'merdiveni itmesi' anlamına gelmektedir." Bu başlık yerine Türkçeye çeviride "Kalkınma Reçetelerinin Gerçek Yüzü" başlığı kullanılmıştır. Bkz. Sabrina Kayıkcı, "Kitap Tanıtım: Ha-Joon Chang, Kalkınma Reçetelerinin Gerçek Yüzü", *Mülkiye Dergisi*, C: XXIX, Sayı: 248, Güz 2005.

14 <http://www.khgm.gov.tr>, Erişim: 01.12.2005.

KAYNAKÇA

- 20.11.2001 tarihli 10. Gözden Geçirmeye İlişkin Niyet Mektubu, <http://www.hazine.gov.tr>, Erişim:01.01.2006.
- 3202 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, R.G.: 22.5.1985, R.G. Sayı: 18761.
- 5286 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün Kaldırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, R.G.: 28.01.2005, R.G. Sayı: 25710.
- 5286 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün Kaldırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un Genel Gerekçesi, <http://www.tbmm.gov.tr>, Erişim: 03.04.2006.
- Avrupa Birliği'ne Üyelik Yolunda Türkiye Kırsal Kalkınma Politikası Raporu, Ankara, 2003, <http://www.tarim.gov.tr>, Erişim: 10.03.2004.
- GÖZÜBÜYÜK, Şeref - TAN, Turgut, *İdare Hukuku*, Cilt 1, Turhan Kitabevi Yay., Ankara, 1998
- GÜLER, A. Birgül, "AB ve Kamu Reformları", s.7, <http://politics.ankara.edu.tr/-bguler/>, Erişim: 02.03.2006.
- <http://www.basbakanlik.gov.tr>, Erişim: 03.04.2006.
- <http://www.khgm.gov.tr>, Erişim: 01.12.2005.
- KAYIKÇI, Murat, *Türkiye'de Tarım Topraklarının Tarım Dışı Amaçlarla Kullanımı - Adapazarı Örneği*, Sosyal Araştırmalar Vakfı Yay., İstanbul, 2005.
- KAYIKÇI, Sabrina, "Kitap Tanıtımı: Ha-Joon Chang, Kalkınma Reçetelerinin Gerçek Yüzü", *Mülkiye Dergisi*, C: XXIX, Sayı:248, Güz 2005.